

Egy kétszázéves és egy kétnapos iskola története

A két iskola Soroksár központjában fősomszédja egymásnak. Az egyik 200 éves, vagy még annál is vénebb, néhol egyszerűen sárból vert, néhol vályogból készült fallal. Nedves, egészségtelen. A másik — a soroksári előjáróság teljesen átalakított épülete — világos, tiszta. Tantermein hatalmas ablakok, csak úgy ömlik be rajtuk a napsugár. A berendezés: padok, táblák — vadonatújok. Az új iskolát két nappal ezelőtt avatta fel a XX. kerületi tanács.

A most felavatott új iskolaépületet valamikor, egy negyedszázaddal ezelőtt iskolának kezdték építeni. Aztán még „idejében” meggondolták magukat Soroksár akkori urai: minek annyi pénzt belevetni egy iskolába? Ha jó volt a régi iskola 200 évig, jó lesz ezután is. Valamirevaló gyerek ügyis pesti iskolába jár innen. Ha már elkezdtek, hát legyen belőle előjárósági épület. Legalább szép hajlékuk s munkahelyük lesz a mindenkori soroksári főjegyző uraknak. Így nehezítette meg a 200 éves, nedves, dohos iskola még egy felnövő nemzedék tanulását, így rontotta ezrek és ezrek egészségét.

A felszabadulás után azonnal megindult a harc az új iskoláért. A Párt, a dolgozó szülők kívánságát támogatva, új iskolát követelt Soroksárnak. De a visszaszívárgott reakció ott gátolta az iskola megteremtését, ahol csak tudta. És még jódarabig, több mint öt éven át megakadályozta, hogy a soroksári gyerekek új iskolát kapjanak. Szinte jelképpé változott a régi és az új közti harcban Soroksárot, az iskoláért folyó küzdelem.

Amikor 1948-ban megalakult a szülői munkaközösség, Czifra Joákimné, MNDSZ-ügyvezető és Sponták Zoltánné, a kerületi iskolafelelős — ki tudja, hányadszor már a felszabadulás után — ismét felvetették, hogy új iskola kell a régi helyébe. Azonnal el is ment egy bizottság Fürhencz Sándorhoz, Soroksár akkori főjegyzőjéhez. Fürhencz, ez a jobboldali szoc.-dem. megpróbált jó képet vágni a dologhoz.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek				Osztályozás	
Szerző: <i>Princz Pál</i>				372.220	
Cím: <i>Csop 200 éves és egy 2 napos iskola története</i>				Hely: <i>[blot]</i>	
Forrás:				Idő: <i>1950.</i>	
				Személy:	
				Helyszám:	
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)		

A legközelebbi községi előjárósági ülésen meg is szavaztak 36.000 forintot az iskola céljaira. Aztán jöttek a kifogások: „Nem szabad a közbizonyt poecékolni, várjunk még egy kicsit, hátha olcsóbb ajánlat is érkezik.” Amikor ismét és ismét felkeresték a szülők és a pedagógusok, mindig „fontosabb ügyekkel” volt elfoglalva. Ígéretett, ígéretett, de pusztia ígéretekből a történelem során eddig még sohasem épült fel iskola.

Addig-addig húzódtott a dolog, hogy Fürhencz helyett Antal Lajos lett Soroksár főjegyzője. Ez sem volt különös a Deákné vásznánál. Antal, aki azóta nyugatra szökött, tovább folytatta Fürhencz halogató politikáját. „Ha már iskolát építünk, hát építsünk különbet, mint a többiek!” — mondta s azzal szabotálta az új iskola felépítését, hogy az építkezéshez újabb összeget kért a kultuszminisztériumtól. Hiába követelték a soroksári szülők, hogy a már rendelkezésükre álló 36.000 forintból kezdjék meg végre az építkezést. Szinte naponta jártak fel a szülők és a pedagógusok a kultuszminisztériumba, míg végre megérkezett az engedély az új iskola felépítésére. Antal újabb árajánlatok kérésével s még ezeregy más kifogással elérte, hogy 1949 tavaszáig — amíg ki nem ebrudalták az előjáróságról — semmit sem haladt előre az új iskola ügye.

Fehér Lajos, az új főjegyző már másféle ember. Az 1949 márciusi jegyzőkönyv tanúsága szerint a község nevében kötelezettséget vállalt, „hogy a község házának egy más épületbe való áthelyezésére a tárgyalásokat megindítja és a jelenlegi község háza épületét a központi általános iskola céljaira átengedi, ha felettes hatóságai a vonatkozó képviselőtestületi határozatot jóváhagyják”. Nagyon lassan örölte azonban közigazgatásunk malmai, s mielőtt a felettes hatóságok az ügyben döntést hoztak volna, 1949 decemberében Fehér Lajost elhelyezték Soroksárról.

A pedagógusok és a szülői munkaközösség tagjai nem nyugodtak: ez év tavaszán újabb ostromot indítottak az iskoláért. Jó alkalom volt erre, hogy Nagy-Budapest megalakulásával Soroksár Pesterzsébettel egyesült, így a volt előjáróság épületére a közigazgatásnak nem volt szüksége. Amikor megkapták az engedélyt ahhoz, hogy

a község házat iskola céljaira átalakítsák, újból kérvényezniük kellett az anyagi támogatás kiutalását, mivel a régebben kiutalt összegeket nem vették, a huza-vona miatt nem vehették igénybe.

Júniusban megalakult a fővárosi tanács, amely azonnal kézbevette a soroksári iskola felépítésének az ügyét. Június 30: az előjáróság kiköltözött az épületből.

Július 1: hozzáfoglalt az épület átalakításához.

Szeptember 15: Magyar elvtárs, a XX. kerületi tanács építési osztályának vezetője jelenti a fővárosi tanács építési osztályának, hogy az új iskola két tanteremben már folyik a tanítás és az átalakítási munkálatokat október közepéig befejezik.

Október 18: A XX. kerületi tanács ünnepélyesen átadja a teljesen elkészült új iskolát a soroksári pedagógusoknak, gyermekeknek, szülőknek.

Nem sokáig lesznek fősomszédok Soroksáron a 200 éves és a kétnapos iskola. A régit hamarosan lebontják és helyébe újabb iskola felépítését tervezik.

Pinczési Pál